

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Indledning.

Lovforslaget har til formål at lovfæste nogle civilretlige regler om pensionsordninger i pengeinstitutter. Det drejer sig om indsættelse af begunstigede og retsvirkningerne heraf i forhold til kontohaverens arvinger ved kontohaverens død. Det drejer sig endvidere om at regulere forholdet omkring kreditorfølgning.

De foreslåede regler svarer i det væsentlige til bestemmelserne i forsikringsaftalelovens §§ 102-110 og §§ 116-117 om indsættelse af begunstigede og kreditorfølgning. I retspraksis har man i vidt omfang anvendt disse regler analogt på pensionsopsparing i pengeinstitutter.

Lovforslaget indeholder endvidere en ændring af pensionsbeskatningslovens regler om, hvem der kan indsættes som begunstiget i de omhandlede ordninger.

2. Baggrunden for lovforslaget.

I dag er den altovervejende del af pensionsopsparingerne i pengeinstitutter kapital- og ratepensionsopsparinger. Det skal i den forbindelse bemærkes, at det samlede indestående på kapital- og ratepensionskonti er stadig stigende, og at det samlede indestående ved udgangen af 1994 udgjorde ca. 115 milliarder kr.

Disse pensionsordninger varetager samme forsørgelse hensyn og pensionsformål, som opnås ved tegning af bl.a. kapitalforsikringer.

Det er således Justitsministeriets opfattelse, at der er samme behov for at sikre, at pensionsmidlerne kommer de begunstigede til gode i tilfælde af dødsfald, og at der foretages en effektiv beskyttelse mod kreditorfølgning, så længe pensionsretten ikke er aktuel.

For kapitalforsikringer er der i forsikringsaftaleloven regler om indsættelse af begunstigede og regler om forbud mod kreditorfølgning. I retspraksis er disse regler i vidt omfang anvendt analogt på kapital- og ratepensionsopsparing i pengeinstitutter.

Finansrådet har over for Justitsministeriet peget på, at den omstændighed, at disse pensionsordnin-

ger ikke er lovreguleret, giver anledning til en vis uklarhed om det retlige grundlag.

På den baggrund er lovforslaget udformet med henblik på at sikre parallelitet til forsikringsaftalelovens regler om indsættelse af begunstigede og kreditorfølgning, således at der skabes sikkerhed for, at der i det væsentlige gælder samme regler på disse områder.

Finansrådet har tillige henledt opmærksomheden på, at der er behov for indførelse af regler, der på en rimelig måde løser spørgsmålet om skifte af pensionsretten i tilfælde af separation, skilsmisse og bosondring samt i tilfælde af pensionsopsparerens død. Det kan i den forbindelse oplyses, at spørgsmålet om deling af pensionsrettigheder i forbindelse med skifte vil blive overvejet af Justitsministeriet på grundlag af et oplæg fra Advokatrådet, der i løbet af kort tid vil blive sendt til høring. Reglerne om disse spørgsmål er bl.a. på denne baggrund ikke medtaget i dette lovforslag.

3. Lovforslagets indhold.

3.1. Lovforslagets anvendelsesområde.

Der er i det væsentlige tale om en overførsel af reglerne i forsikringsaftalelovens §§ 102-110 og §§ 116-117 vedrørende kapitalforsikring til pensionsopsparing i pengeinstitutter. Herved sikres parallelitet mellem de gældende regler for pensionsopsparing i forsikringsselskaber og reglerne for pensionsopsparing i pengeinstitutter.

Baggrunden for, at man i 1930 indførte regler om forsikringsaftaler, var, at man bl.a. ønskede i lovform at samle de retsregler, der er særlige for forsikringsaftalen i modsætning til andre formueretlige aftaler. Selv om de almindelige forsikringsvilkår regulerede mange forhold mellem forsikringstager og forsikringsselskab, indeholdt de langt fra regler om alle de spørgsmål, som retsforholdet mellem parterne kunne foranledige, ligesom vilkårene ikke altid var lige tydelige. Der var derfor behov for regler i forsikringsaftaleloven, som ville virke udfyldende og fortolkende på området. Man fandt endvidere, at sociale hensyn, herunder forsørgelsesmæssige hensyn, talte for at sikre livsforsikringerne mod kreditorfor-